

OBSAH:

Předmluva	5
Úvod. Spisovná slovenština a její vztah k češtině	7

ČÁST PRVNÍ.

Hláskosloví.

1. Písmo a pravopis	12
2. Slovenská abeceda. Soustava slovenských písmen	12
3. Zvláštnosti slovenského písma	12
4. Zásady slovenského pravopisu	14
5. Shody a rozdíly pravopisu slovenského a českého	15
a) Shoda ve způsobu psaní <i>i</i> a <i>y</i>	15
b) Zvláštnosti slovenského pravopisu	16
6. Slovenské hlásky a jejich výslovnost	17
1. Všeobecné poznámky	17
2. Hláška <i>ä</i>	17
3. Dvojhláska <i>ô</i>	18
4. Dvojhlásky <i>ia, ie, iu</i>	18
5. Měkké <i>ľ</i>	20
6. Dlouhé samohláskové <i>ř, í</i>	21
7. Systém slovenských samohlásek	21
8. Krátké a dlouhé samohlásky a dvojhlásky	23
1. Základní poznámky	23
2. Rytmický zákon dvou délek	23
3. Základní shody slovenské kvantity s českou	25
4. Rozdíly v kvantitě	26
9. Soustava slovenských souhlásek	28
10. Změny souhlásek v proudu řeči	29
1. Změna výslovnosti předložek <i>k, s</i> v <i>g, z</i>	29
2. O souhlásce „ <i>ráz</i> “; o jejím rozsahu a užití	29
3. Skupina <i>sh</i>	31

4. O výslovnosti souhlásek znělých na konci slov . . .	31
11. Hláskoslovné rozdíly mezi češtinou a slovenštinou s hlediska historického vývoje	32
I, 1. Nepřehlasované 'a, ia	32
2. Nepřehlasované aj	32
3. Nepřehlasované 'u, 'ú	32
4. Dvojhláska ie	32
5. Dvojhláska uo = ô	33
6. Dlouhé ú	33
7. Samohláska ä	33
8. Samohláskové r a l	33
II, 1. Slabiky be, pe, ve, me = č. bě, pě, vě, mě . . .	33
2. Typy rást', rastiem, (v)lani a čes. růsti, rostu, (v)loni a pod.	33
3. Typy orol, orla, lan, lanu = č. orel, orla, len, lnu a pod.	33
12. Slovenský přízvuk	35

ČÁST DRUHÁ.

Z kmenosloví.

1. Ženská příjmení	36
2. Ženská jména osobní a přídavná jména, odvozená od podstatných jmen muž. na -an (-jan)	36
3. Podstatná jména s koncovkou -ík, -ik	37
4. Koncovky -ický, -ický a -íctvo	38
5. Jména jako čeština, slovenčina a pod.	38
6. Přídavná jména s příponou -í	38
7. Přídavná jména na -ný, -ná, -né	39
8. Tvoření komparativu či druhého stupně přídavných jmen	39

ČÁST TŘETÍ.

Tvarosloví.

Charakteristika slovenského tvarosloví	41
--	----

1. Starší podoba a zachovalejší ráz slovenského tvarosloví	41
2. Mladší stupeň vývoje v slovenském tvarosloví . . .	43

I. Skloňování.

A. Podstatná jména.

Všeobecné poznámky	49
------------------------------	----

1. Podstatná jména rodu mužského:

1. končící se na souhlásku:

a) životná; b) neživotná; vzory: *chlap, oráč*;

<i>dub, meč</i>	49
---------------------------	----

2. Vzor <i>sluha</i>	57
--------------------------------	----

3. Vzor <i>dedo, Blaho</i>	58
--------------------------------------	----

2. Podstatná jména rodu ženského

1. Vzor <i>žena</i>	59
-------------------------------	----

2. Vzor <i>duša (dlaň)</i>	60
--------------------------------------	----

3. Vzor <i>košť</i>	63
-------------------------------	----

4. Vzor <i>pani</i>	65
-------------------------------	----

5. Vzor <i>mať, mater</i>	65
-------------------------------------	----

3. Podstatná jména rodu středního

1. Vzor <i>mesto</i>	65
--------------------------------	----

2. Vzor <i>pole</i>	67
-------------------------------	----

3. Vzor <i>znamenie</i>	68
-----------------------------------	----

4. Vzor <i>kura</i>	69
-------------------------------	----

5. Vzor <i>semä, semeno</i>	70
---------------------------------------	----

4. Skloňování podstatných jmen cizích	70
---	----

B. Přídavná jména.

1. Přídavná jména neurčitá <i>hoden, hodna, hodno</i> . .	72
---	----

2. Přídavná jména přivlastňovací: <i>bratov, bratova, bratovo, matkin, matkina, matkino</i>	73
---	----

3. Přídavná jména určitá.

1. Vzor <i>dobrý, dobrá, dobré</i>	74
--	----

2. Vzor <i>boží, božia, božie</i>	76
---	----

C. Zájmena.

1. Zájmena osobní	77
a) Skloňování zájmen <i>ja, ty, sa</i>	77
b) Skloňování zájmena <i>on, ona, ono</i>	77
2. Zájmena přivlastňovací.	
Vzor <i>môj, moja, moje</i>	79
3. Zájmena ukazovací.	
1. Vzor <i>ten, tá, to</i>	80
2. Vzor <i>onen, ona, ono</i>	81
4. Zájmena tázací, vztažná, neurčitá a jiná.	
1. Vzor <i>kto, čo</i>	81
2. Zájmena <i>ktorý, aký, samý, sám</i>	81

D. Číslovky.

1. Číslovky základní	82
<i>Skloňování:</i>	
1. Číslovka <i>jeden</i>	83
2. Číslovka <i>dva, dva, dve</i>	83
3. Číslovky <i>traja, tri — štyria, štyri</i>	84
4. Číslovky <i>päť, šesť, sedem</i> atd.	84
5. Číslovky <i>sto a tisíc</i>	85
6. Číslovka <i>všetok, všetka, všetko</i>	85
2. Číslovky řadové	86
3. Jiné druhy číslovek.	
1. Číslovky druhové	86
2. Číslovky násobné	87
3. Příslovce násobná anebo číselná	87

II. Časování sloves.

A. Jednoduché tvary slovesné.

1. Oznamovací způsob času přítomného = přítomník .	88
2. Rozkazovací způsob	89
3. Neurčitý způsob	90
4. Přechodníky.	
a) Přechodník přítomný	91

b) Přejchodník minulý	91
5. Přičestí.	
a) Přičestí minulé činné	92
b) Přičestí minulé trpné	92
6. Podstatné jméno slovesné	93
B. Složené tvary slovesné.	
1. Čas minulý	94
2. Čas předminulý	94
3. Čas budoucí	94
4. Způsob podmiňovací	94
5. Rod trpný	95
C. Vzory slovesné	
I. třída.	
1. Vzor <i>niešť, nesiem</i>	95
2. Vzor <i>piecť, pečiem</i>	96
3. Vzor <i>ľať, tnem</i>	96
4. Vzor <i>trieť, triem</i>	97
5. Vzor <i>kryť, kryjem</i>	98
II. třída.	
1. Vzor <i>miniť, miniem</i>	99
2. Vzor <i>vládnúť, vládnem</i>	99
III. třída.	
1. Vzor <i>rozumieť, rozumiem</i>	100
2. Vzor a) <i>trpieť, trpím</i>	101
b) <i>kričať, kričím</i>	101
IV. třída.	
Vzor <i>prosiť, prosím</i>	102
V. třída.	
1. Vzor a) <i>volať, volám</i>	103
b) <i>vracať, vraciam</i>	105
2. Vzor <i>viazať, viažem</i>	106
3. Vzor <i>brať, beriem</i>	108
4. Vzor <i>hriať, hrejem</i>	109
VI. třída.	
Vzor <i>kupovať, kupujem</i>	109

Některá zvláštní slovesa.

1. <i>byť, som</i>	110
2. <i>báť sa, bojím sa</i>	111
<i>stáť, stojím</i>	111
3. <i>chcieť, chcem</i>	112
4. <i>ísť, idem</i>	112
5. <i>jesť, jem</i>	113
6. <i>mať, mám</i>	113
7. <i>spať, spím</i>	114
8. <i>vedieť, viem</i>	114
9. <i>vidieť, vidím</i>	114

III. Slovesa nesklonná.

1. Příslovce.	
a) Příslovce místa	116
b) Příslovce času	116
c) Příslovce způsobu a míry	117
d) Příslovce způsobu, utvořená od jmen přídavných	117
e) Příslovce příčiny	117
f) Příslovce přisvědčovací a záporová	117
g) Tázací částice	118
2. Předložky	118
Předložky složené	120
3. Spojky.	
A. Spojky souřadné:	
1. slučovací	120
2. odporovací	120
3. příčinné a výsledné	120
B. Spojky podřadné.	
1. Ve větách vyjadřovacích, přacích, v řeči nepřímé a pod.	120
2. Ve větách místních	121
3. Ve větách časových	121
4. Ve větách srovnávacích	121
5. Ve větách výsledkových	121

6. Ve větách příčinných-důvodových	121
7. Ve větách účelových	121
8. Ve větách podmínkových	121
9. Ve větách připouštěcích	121

ČÁST ČTVRTÁ.

Skladba.

1. Všeobecné poznámky	122
2. O mluvnické shodě v čísle a rodě	122
3. Slovenský způsob oslovení, „vykání“	123

ČÁST PÁTÁ.

Ze zvláštností slovenského slovníku.

1. Všeobecné poznámky	124
2. Společná slova československá v slovenštině	124
3. Terminologie technická, odborná a vědecká	125
4. Slova tvarově shodná s češtinou, ale s odlišným významem	125
5. Slova typicky slovenská	126
6. Slova původu maďarského	128
7. Slova původu německého	130
8. Slova původu rumunského	131
9. Slova z jiných jazyků slovanských	132
10. Výhledy	133

ČÁST ŠESTÁ.

Ukázky ze slovenské literatury (od dob Štúrových až po naše časy).

1. Janko Král': <i>Pieseň bez mena</i>	134
2. Andrej Sládkovič: <i>Detvan</i>	134
3. Samo Chalupka: <i>Bolo — bude</i>	135
4. Svetozár Hurban Vajanský: <i>Letiace tiene</i>	136
5. Martin Kukučín: <i>Neprebudený</i>	137
6. Hviezdoslav: <i>Umrela matička</i>	140
7. Jaroslav Vlček: <i>Dejiny literatúry slovenskej</i>	141
8. Ivan Gall: <i>A čakám</i>	143

9. Ivan Krasko: <i>Vesper Dominicae</i>	143
10. Vladimír Roy: <i>Majstrovi Macharovi</i>	145
11. Elena Maróthy-Šoltéssová: <i>Môj syn</i>	146
12. Janko Jesenský: <i>Modlitba jedna</i>	147
13. Milan Hodža: <i>Československý rozkol</i>	147
14. Jégé (dr. Ladislav Nádaši): <i>Adam Šangala</i>	148
15. Milo Urban: <i>Hmly na úsvite</i>	151
16. Laco Novomeský: <i>Noc na stráni</i>	152
17. Štefan Krčméry: <i>Slovenská literatúra po vojne</i>	153
18. Jozef Škultéty: <i>Ešte ráz o bývalom Hornom Uhorsku</i>	156
19. Peter Jilemnický: <i>Pole neorané</i>	157
20. Štefan Rysuľa: <i>Boží obľúbenci</i>	161
21. Janko Jesenský: <i>Lidice</i>	166
22. Margita Figuli: <i>Babylon</i>	167
23. Rudolf Fabry: <i>Ja som to</i>	176
24. Ján Bodenek: <i>Prvý útok</i>	177
25. Ján Brezina: <i>Pozdrav Prahe</i>	182
Dr Ján Halla: <i>Doslov</i>	183
Obsah	185

Dr Václav Vážný

STRUČNÁ MLUVNICE SLOVENSKÁ PRO ČECHY

II. vydání

Vydala Československá společnost v Praze. Nákladem Komenia, učitelského nakladatelství, společnosti s r. o., Praha VII - Brno - Banská Bystrica. Publikace čís. 1854, náklad 4000 výtisků. Vytiskla knihtiskárna Pragotisk, Praha, v roce 1948. Cena 54 Kčs.